

FI

***Euroopan keskuspankin
petostentorjuntakomitean toimintakertomus***

– Tammikuu 2001 - helmikuu 2002 –

14 päivänä maaliskuuta 2002

SISÄLTÖ

1. Johdanto	3
Euroopan keskuspankin petostentorjuntakomitean havainnot	3
2. Päätelmät	6

EUROOPAN KESKUSPANKKI

PETOSTENTORJUNTAKOMITEA

TOIMINTAKERTOMUS

1. Johdanto

Vuosi 2001 oli Euroopan keskuspankin petostentorjuntakomitean toinen toimikausi. Petostentorjuntakomitea jatkoi toimintaansa Euroopan keskuspankin (EKP) 7.10.1999 tekemän petostentorjuntaa koskevan päätöksen (EKP/1999/5) mukaisesti.

Marraskuun 16. päivänä 1999 tehdyn Euroopan keskuspankin päätöksen nojalla komitean jäseniksi nimitetyt Erik Ernst Nordholt, John L. Murray ja Maria Schaumeyer jatkoivat tehtävissään. Komitean puheenjohtajana toimi John L. Murray.

Niiden vastuualueiden osalta, joita petostentorjuntakomitealle on annettu EKP:n petostentorjuntaa koskevalla päätöksellä (EKP/1999/5) (ks. liite I), komitean tammikuun 2001 ja helmikuun 2002 välisen toimikauden aikana hoitamat tehtävät olivat seuraavat:

Petostentorjuntakomitea teki yhteistyötä EKP:n sisäisen tarkastuksen osaston kanssa ja valvoi sen toimintaa siltä osin, kun se liittyi petosten torjuntaan ja tutkimiseen. Sisäisen tarkastuksen osastopäällikkö toimitti komitealle petosten torjuntaa ja tutkimista koskevan toimintasuunnitelmansa ja tiedotti komitealle säännöllisesti sisäisen tarkastuksen osaston toiminnasta tällä alalla.

Petostentorjuntakomitea valvoi sisäisen tarkastuksen osaston toimintaa muun muassa tarkastelemalla osaston esityksiä ja aloitteita. Kun se oli tarkoituksenmukaista, petostentorjuntakomitea myös ilmaisi näkemyksensä esitysten merkityksestä ja tärkeysjärjestyksestä.

2. Euroopan keskuspankin petostentorjuntakomitean havainnot

A. Kun otetaan huomioon EKP:n petostentorjunnasta tekemä päätös EKP/1999/5, petostentorjuntakomitean havainnot edellä mainitulta toimikaudelta ovat seuraavat:

- petoksia tai muuta EKP:n taloudellisille eduille haitallista laitonta toimintaa ei ole todettu
- sellaisia tapauksia, joissa olisi tutkittu petoksia tai muuta EKP:n taloudellisia etuja vahingoittavaa toimintaa, ei ole ollut
- sellaisia tapauksia, joissa EKP:n johto tai päätöksentekuelimet eivät olisi noudattaneet suosituksia, jotka koskevat petosten torjuntaa ja tutkimista tai asianmukaisten EKP:n sisäisten standardien ja/tai menettelytapaohjeiden noudattamista, ei ole ollut

- sellaisia tapauksia, jossa jonkin jäsenvaltion oikeusviranomaisille olisi pitänyt toimittaa tietoja, ei ole ollut
- EKP:n työntekijät tai muut henkilöt eivät ole ilmoittaneet petostentorjuntakomitealle petoksista tai muusta EKP:n taloudellisia etuja vahingoittavasta laittomasta toiminnasta
- EKP:n työntekijät eivät ole tehneet petostentorjuntakomitealle valituksia sen perusteella, että sisäisen tarkastuksen osasto olisi osana päätöksessä EKP/1999/5 mainittua toimintaa joko teoillaan tai laiminlyönneillään vaikuttanut heihin vahingollisesti.

B. Kun otetaan huomioon asiaa koskevat EKP:n sisäiset standardit ja/tai menettelytapaohjeet, petostentorjuntakomitea haluaa mainita erityisesti seuraavat asiat:

1.1 Ohjeiden noudattamisen tehostaminen vaatii jatkuvaa työtä

Tämä aihe on ollut petostentorjuntakomitean erityisessä tarkastelussa. EKP ja sisäisen tarkastuksen osasto ovat selvästi pyrkineet edistämään EKP:n sisäisten standardien ja menettelytapaohjeiden huolellista noudattamista. On kuitenkin yleisesti tunnettua, että standardit ja menettelytapaohjeet eivät pelkällä olemassaolollaan ratkaise ongelmia tai estä niiden syntymistä. Menettelytapaohjeiden ja standardien johdonmukaista noudattamista pidetään yhtenä keskeisistä tekijöistä, jotka lisäävät rahoituslaitoksiin ja niiden toimintaan kohdistuvaa luottamusta. Ohjeiden epätarkka noudattaminen saattaa vaarantaa riskienhallintamenetelmien tehokkuuden. Lisäksi sellaiset säännöt, jotka voidaan pinnallisen tarkastelun perusteella tulkita tavoitteiden saavuttamisen kannalta vähämerkityksellisiksi, saattavat jäädä noudattamatta, jos niiden tärkeyttä ei ymmärretä. On olennaisen tärkeää, että ohjeiden ja standardien antamisen perusteet ja merkitys ymmärretään täysin EKP:n organisaation kaikilla tasoilla. Toisistaan poikkeavat tulkinnat voivat aiheuttaa eroja ohjeiden ja standardien täytäntöönpanossa ja noudattamisessa. EKP epäilemättä tiedostaa nämä ongelmakohdat ja valvomalla ohjeiden noudattamista pyrkii parempiin tuloksiin kuin mitä pelkällä standardien ja menettelytapaohjeiden antamisella voidaan saavuttaa.

1.2 Petostentorjuntakomitea pitää onnistuneena ratkaisuna eettisten asiain neuvonantajan nimittämistä vuoden 2001 aikana. Eettisten asiain neuvonantaja neuvoo EKP:n työntekijöitä ohjeiden noudattamisessa ja siihen liittyvissä eettisissä kysymyksissä. Petostentorjuntakomitean jäsenet tapasivat eettisten asiain neuvonantajan ja keskustelivat hänen kanssaan hänen roolistaan ja tehtävistään.

1.3 Petostentorjuntakomitea on tarkastellut muitakin mahdollisia toimenpiteitä, joilla voitaisiin tukea ”ohjeiden noudattamisen kulttuuria”. Komitea on aloittanut sisäisen tarkastuksen osaston kanssa keskustelut, joiden avulla on tulevien kuukausien aikana tarkoitus arvioida sitä, olisiko ohjeiden

noudattamista mahdollista edistää kansainvälisten käytäntöjen mukaisilla lisätoimenpiteillä. Ohjeiden noudattamista edistäviä toimenpiteitä pidetään hyödyllisinä, vaikka ohjeiden noudattamisessa ei esiintyisikään erityisiä ongelmia.

- 2.1 Vuoden 2001 aikana annetut ohjeet EKP:n johtokunnan jäsenten edustuskuluista, virkamatkoista johtuvista kuluista ja televiestintäkuluista sekä niitä vastaavat menettelytapaohjeet on otettu käyttöön komitean edellisessä toimintakertomuksessa ennakoidulla tavalla. Tämä on osoittautunut myönteiseksi toimenpiteeksi. Sisäisen tarkastuksen osasto on tarkastanut yllämainitut kulut, ja tarkat tiedot toimitetusta tarkastuksesta on toimitettu petostentorjuntakomitealle. Tarkastuskertomuksen valossa ja uusista säännöistä ja menettelytapojen käyttöönottamisesta saadun käytännön kokemuksen perusteella komitea suosittelee lisätoimenpiteitä, joilla voidaan tehostaa sääntöjen ja menettelytapojen noudattamista.
- 2.2 Petostentorjuntakomitea hyväksyy kaikilta osin kaikki sisäisen tarkastuksen osaston tarkastuskertomuksessaan antamat suositukset ja antaa lisäksi joitakin omia suosituksia. Petostentorjuntakomitea katsoo, että aika olisi nyt otollinen sille, että EKP:n perussäännön¹ 11.3 artiklan mukaisesti perustettu komitea tutkisi tarkastuskertomuksen valossa yllämainittuja sääntöjä ja niitä vastaavia menettelytapaohjeita niin, että niitä voidaan tarvittaessa selventää ja/tai niiden kattavuutta lisätä. Petostentorjuntakomitea on lisäksi suositellut sisäisen tarkastuksen osastolle, että silloin kun päätöksissä ei ole kahta allekirjoitusta, olisi syytä varmistaa, että niistä tehdään aina asianmukaiset ja kattavat asiakirjat edellä mainittujen johtokunnan jäsenten kulukorvauksia koskevien ohjeiden 6 artiklan mukaisesti. Tässä yhteydessä petostentorjuntakomitea katsoo, että näihin sääntöihin ja ohjeisiin liittyvää EKP:n sisällä suoritettavaa eli niin sanottua ensimmäisen tason valvontaa on syytä tehostaa. Petostentorjuntakomitea katsoo myös, että tällaisen EKP:n sisäisen valvonnan pitäisi tapahtua yksinomaan budjettiosastolla eikä sellaisella osastolla, jolla hoidetaan myös päivittäisiä hallinnollisia tehtäviä.
- 3.1 EKP:n on syytä vielä kehittää ja ottaa käyttöön erityisiä aineellisen omaisuuden luetteloimista ja hankintaa koskevia menettelytapoja. Petostentorjuntakomitea on suositellut, että uusia menettelytapoja kehitettäessä etusija annettaisiin luottamuksellisesti käsiteltävän omaisuuden luetteloimiselle. Lisäksi oikeudet käsitellä tällaista omaisuutta tulisi tarkistaa ja päivittää säännöllisesti parhaan käytännön periaatteen mukaisesti. Myös tietotekniikkalaitteiston luetteloinnin kehittämiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota.
- 4.1 Petostentorjuntakomitealle on toimitettu raportteja, jotka koskevat EKP:n sähköistä viestintää turvaamaan kehitettyjä sisäisiä ja ulkoisia palomuuureja sekä tietoturvaan liittyviä menettelyjä. Komitea on kiinnittänyt huomiota

¹ Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussääntö (Pöytäkirja N:o 18)

siihen, että päivittäisen sähköpostiliikenteen turvaamiseksi on tehty jatkuvaa kehitystyötä.

C. EKP:n henkilöstökomitea on pyytänyt petostentorjuntakomitealta selvitystä siitä, miten työntekijät voivat ottaa luottamuksellisesti yhteyttä komiteaan ja miten komitea tulee käsittelemään työntekijöiden yhteydenottoja. Petostentorjuntakomitea aikoo vastata henkilöstökomitean tiedusteluun tiedottamalla työntekijöille siitä, miten komitea käsittelee työntekijöiden yhteydenottoja. Erityisesti komitea haluaa vakuuttaa, että yhteydenottoja käsitellään luottamuksellisesti.

3. Päätelmät

Vuonna 2001 julkaistussa toimintakertomuksessaan petostentorjuntakomitea piti myönteisenä sitä, että EKP:ssä on jatkuvasti kehitetty sisäisiä menettelytapoja ja valvontatoimenpiteitä petosten torjumiseksi. Kehitystyö tällä saralla jatkuu. Petostentorjuntakomitea katsoo, että EKP:n toiminta petostentorjuntaan liittyvissä kysymyksissä on asianmukaista. Komitea jatkaa menettelytapaohjeiden ja valvontatoimenpiteiden seuranta ja valvomista ja pohtii tapoja, joilla näitä menettelyjä ja toimenpiteitä voidaan tehostaa edelleen.

Sisäisen tarkastuksen osasto on avainasemassa ohjeiden noudattamiseen liittyvissä kysymyksissä. Osaston merkitystä kaikissa suoraan tai epäsuorasti valvontatoimenpiteisiin ja standardeihin liittyvissä asioissa ei pidä aliarvioida.

Sisäisen tarkastuksen osasto on kuluneen vuoden aikana tehnyt tiiviisti yhteistyötä petostentorjuntakomitean kanssa sen hoitaessa tehtäviään ja toimittanut sille kaikki sen tarvitsemat tiedot ja asiakirjat. Myös EKP:n muiden osastojen työntekijät ovat osoittaneet yhteistyöhalukkuutta ja avustaneet komiteaa käymällä keskustelua sen toimialaan kuuluvista asioista.

14. päivänä maaliskuuta 2002

John L. Murray

Petostentorjuntakomitean puheenjohtaja

Maria Schaumayer

Erik Ernst Nordholt

Petostentorjuntakomitean jäsen

Petostentorjuntakomitean jäsen